

Foto: Jan F. Stephan

Koloristen i Tibirke - Carsten Nash

Af Anett Wiingaard

En kold vind suser udenfor, men i Carsten Nashs atelier sender de klare farver fra en væg dækket af lærreder deres varme ud i rummet. De figurative billeder fylder ikke bare væg, men gulv og kroge, for Carsten Nash er en produktiv billedkunstner, der stadig lader sig inspirere til at skabe nyt.

Opvokset med poesi og Cobra

Farver og bevægelse har fyldt hele Carsten Nashs tilværelse. Som søn af multikunstneren Jørgen Nash og nevø af maleren Asger Jorn har Cobragruppen været en del af barndommens univers og også moderen, Anna Vibeke Nording ”Mulle”, malede.

”Når min mor sad og malede, så sad min søster og jeg også og malede akvarel og tegnede - så vi er jo fodret med malerkunst, billedkunst og litteratur, for min far var jo oprindelig digter. Udover digte skrev han romaner og essays og leverede artikler til aviser.”

Abstrakt ekspressionisme

Carsten Nash beskriver selv sine billeder som abstrakt ekspressionisme eller surrealisme. På lærrederne optræder ofte figurer, der ikke er naturalistiske, men genkendelige som karikaturer i en humoristisk, legende streg. ”Hver gang jeg starter på et billede, så bliver det et nyt billede. Men jeg har altid brugt de kraftige farver, det har været gennemgående i alle mine billeder.” Varmen fra Carsten Nashs positive livssyn mættet med kunst og kultur kan aflæses i de livsglade lærreder.

Inspirationen kommer fra poesi og litteratur, der har været nede at vende i underbevidstheden. ”Den kommer fra dagdrømme og natlige drømme og fantasier. Det er faktisk for mig stadig et mysterium, hvordan det opstår. Mange af de billeder, jeg har hængende nu, er inspireret af digte.” Det er meget ofte i selve arbejdsprocessen, at inspirationen indfinder sig. Nogle gange males det ene billede efter det andet ud fra en tanke, men de bedste billeder er dem, der kommer let. ”I en sådan periode, hvor

man virkelig er inde at male, der kan man godt blive noget uselskabelig, fordi man ikke tænker på så meget andet. Der er nogle, der kan planlægge, men jeg kan ikke. Det kommer, og så gælder det om at gribe øjeblikket”.

Barndommen i ”Lundene”

Carsten Nash er født i 1946 i Tibirke Lunde, hvor forældrene var flyttet i et stråttækt hus med et stort og lyst atelier grænsende op til Tisvilde Hegn. Huset var omgivet af lyng og marker, og forældrene holdt brevduer, hvis de da ikke var stukket af, og høns og geder. ”For en bondemand med køer var geder jo helt forkert. Min far skulle indimellem til buk med den ged, der for øvrigt hed Mette, og så gik han hele vejen ned til Godhavn Station, hvor han købte en hundebillet til geden, og så kunne han stå der på bagperonen. I Helsingør trak han geden til bukken, og så fik vi gedekid”.

Den anderledes familie med en udearbejdende mor og en kunstnerfar, der passede hus og børn og med et frit syn på opdragelse, trak mange gæster til sig. De to børn lærte hurtigt at tage ansvar for sig selv, og når sommerhusgæsterne slog sig ned på vejen om sommeren, spiste de morgenmad før skoletid på skift hos tante 1, tante 2 og tante 3, som Carsten og hans søster Pernille døbte dem. ”Det var en lykkelig barndom. Min far og mor havde mange venner omkring sig, for der boede jo mange

interessante mennesker her. Vores nabo hed Clara Øst, og hun var i mange år salgschef for noget, der hed ”Kunst for Varer”, hvor en kunstner kunne komme ind med fire billeder under armen og efterspørge et køleskab eller et komfur. Og så kunne hun ret hurtigt finde én, der forhandlede sådan nogle komfurer og var interesseret i netop den slags billeder. Hun var virkelig dygtig.” Kunstmalerparret Lars Åkirke og Vibeke Alfelt i Tibirke Lunde byggede nærmest hele deres hus ved byttehandler gennem Kunst for Varer.

Carsten Nash husker barndommen som vidunderlig, hvor de om sommeren cyklede ud til Brantebjerg for at bade. Nogle gange skete turen i vennens fars hvide Saab; en dråbeformet, elegant bil, der passede til arkitekten og æstetikerens. ”En dag kørte vi ned ad Julius Paulsens Vej, og så kom vi forbi en kunstmaler, Mogens Valeur, der var i fuld sving med at bygge et hus i gasbetonen. Og så var han sådan en drillepind, ham arkitekten, så han standsede bilen, tog sit vaterpas, og så smuttede han lige ind og satte det på væggen: ”Mogens, den er ikke i vatter!” Mogens kom rendende efter ham med en hammer, han ville have slået ham ihjel, han var rasende. Der er jo ikke noget, som arkitekter hader mere end selvbyggere.”

Børnene i Tisvilde kunne trygt bade, for de havde lært at svømme ved molen i Tisvilde-

leje før skoletid. En af kammeraterne, en datter af en fisker, lærte det hurtigt, men hendes far kunne ikke. I det hele taget kunne mange fiskere i lejet ikke svømme. Deres både lå i svinget ved molen, hvor de trak bådene op, og de boede stadig i de gamle fiskerhuse, inden området blev overtaget som sommerhuse.

I Tibirke var strand, skov og marker legesteder, og i baghaven udfoldede et indianerliv sig. ”Om sommeren kom en hel del af mine fætre og kusiner - jeg har en frygtelig masse fætre og kusiner - og så havde vi indianerlejr der. Vi var som regel i fuld krigsmaling. Der kom to nabodrenge, de var tvillinger, og de ville enormt gerne være med i den indianerlejr. Og så sagde vi, ja, det må I også gerne, men så skal I have krigsmaling på. Vi havde lige fået kuglepenne af en onkel, der havde været i Amerika, og så malede vi drengene med kuglepen. Og hele sommeren, der var de blå. Deres forældre vaskede og vaskede og skrubbete, så efterhånden blev de mere lilla, men for eftertiden blev de ikke kaldt andet end de blå drenge. De optrådte jo nede ved stranden og skulle i vandet osv., og farven var simpelthen ikke til at få af.”

Om vinteren sad ”indianeren” i kulden kun iført skind ved et lille bål på naboens sommerhusgrund. ”Der var et vidunderligt fyrretræ, der var fritvoksende og som havde

Det definitive afslag på anmodningen om et kys

store grene, der lå lavt, og der kunne jeg godt sidde helt indtil det begyndte at sne og vente på slagteren. Slagteren var nemlig min ven, han kom cirka en gang om ugen, og så forærede han mig som regel to røde pølser, jeg kunne stege over mit lille indianerbål.” Da naboen en vinterdag uventet dukkede op, blev bålpladsen dog nedlagt trods faderens besyv om, at Carsten da ikke kunne finde på at lave bål under hans træer. Senere gik naboen under tilnavnet ”Hønselholger” til egnens morskab, efter at han havde fået en død høne obduceret, fordi han modvilligt havde måttet betale 13 kr. i erstatning for den døde høne, efter Carsten og en af hans fætre havde fundet en af deres høns skambid af hans hund.

Forældrene havde en stor omgangskreds, de var unge, og der var en temmelig stor koncentration af malere i området, blandt andet William Scharff. ”Lige ved siden af vores hus havde kunstmaleren Julius Paulsen boet, en lille, trelænget gård, men han levede ikke, da jeg var dreng. Men hans ene datter giftede sig med billedhuggeren Hugo Liisberg, der boede ikke langt væk fra vores hus, og den anden datter giftede sig med Carl Jensen, som var tegner ved Politiken og en glimrede maler. Hans datter, gobelinvæversken Lise Warburg, har stadig deres gamle hus i Tibirke Lunde. Digteren Hans Hartvig Seedorff, gift med ”Spinde Vinde” boede ude ved ”Rumpen”, - en lang sandvold.”

Rækkehus i Rødovre

Efter 14 år i Tisvilde ville moderen væk fra det primitive kunstnerliv på landet, og forældrene søgte moderne bekvemmeligheder tæt på København. ”Det var rædselsfuldt at flytte her fra denne egn og til et rækkehus i Rødovre - det var noget deprimerende - mine forældre blev da også skilt to år efter. Men der stod så min lillesøster og jeg på en ny skole med 1100 børn. Vi stod i et hjørne i skolegården - vi havde aldrig set så mange børn før - det var de store årgange. Men det var en ret ny skole med unge lærere, og det var ret fornøjeligt, så skolen var ok, sådan set.”

For den 12-årige Carsten var det en stor omvæltning. ”Vi var totalt uregerlige, min søster og jeg. Vi var jo vant til at klatre i træer, vi var rasende dygtige til at klatre i træer, og der var ikke rigtig noget at klatre i Rødovre, så vi klatrede på husene. Meget langt hen ad vejen var der rækkehuse, så vi kunne klatre oppe på tagene og kigge ind ad vinduerne. Ellers legede vi på kirkegården eller et nærliggende gartneri eller på Vestvolden”.

Fri ungdom

Efter forældrenes skilsmisse flyttede faderen til Sverige og skabte der sammen med sin bror, Asger Jorn, et bonde- og kunstnerkollektiv, Drakabygget - ”frihedens værksted.” Her kunne Carsten og søsteren

Esther Williams og hendes beundrere

tilbringe ferierne i et børneparadis med flokke af børn. Der var dyr på gården, jagt i skovene og et væld af mennesker, der blev tiltrukket af kollektivets ”situationistiske” happenings.

Årene på Kunstakademiet

Efter realeksamen trak blandt andet Paris og London med The Beatles og Rolling Stones, men efter rejselivet skulle drømmen om at blive kunstmaler forfølges, og i 1968 blev Carsten Nash optaget på Kunstakademiet. Her midt i ungdomsoprøret var de gamle normer i opbrud, så professorerne fra akademiet besøgte gerne deres elev i det kunstnerkollektiv, Carsten Nash var flyttet ind i på Christiania, hvis eleven da ikke mødte op til forelæsninger hos Egill Jacobsen, Dan Sterup-Hansen og andre store malere.

En gammel fabriksbygning var med stor entusiasme blevet renoveret og indrettet med værelser og atelier. ”Der var et kæmperum på anden sal, hvor vi byggede værelser og også badeværelse. Og så installerede vi centralvarme. Da centralvarmen først kørte, holdt vi op med at lave noget i lang tid - vi havde også gået og småfrosset.” Kollektivet havde fælles økonomi, fælles tøj med videre og al indtjening eller S.U. gik i en fælles kasse. ”Vi havde masser af penge. Vi købte ind på grønttorvet, for vi skulle jo ikke have et kilo gulerødder, vi skulle have 20 kg gule-

rødder og 20 kg kartofter, og så blev det jo enormt billigt.” Fabrikken eksisterer stadig og rummer i dag Christianias lokale biograf.

Efter afgang på Akademiet gik det slag i slag med løbende udstillinger i hele Norden. Et liv i bevægelse, hvor Carsten Nash ville kunne berette om mange farverige oplevelser rundt om i verden og om glæden ved børneflokkene og en hustru på Christianshavn.

Tilbage til barndommens egen

Ægteskabet blev opløst, og Carsten Nash besluttede sig for at vende tilbage til barndommens Tibirke. Et gammelt husmandssted med stråtag havde været beboet af tre generationer af malermestre, og huset rummede et malerværksted, det var lige til at renovere og anvende som atelier. Det store, åbne atelier er stadig husets kerne, dog genopbygget som resten af huset efter en brandpåsættelse; et trist kapitel i kunstnerens historie.

”Det var skønt at komme tilbage til egnen, for jeg kendte jo hver en sti og hvert et træ og elsker både havet og skoven. Jeg har også genoptaget svampeplukningen, som jeg lærte af min mor - hun kunne alle svampene udenad. Også dem, der kun gror om vinteren.”

Nordvest for hjemmet er de tidligere mark-områder omkring skolen bebyggede efter Stuebjerggård udstykkedes til sommerhusgrunde. Kystområdet har derimod ikke forandret sig meget, og i de fredede Tibirke Bakker er der kun kommet få sommerhuse. ”Men der er sket det, at skoven er ”vandret” - ligesom i Macbeth. Det Tibirke, som i min barndom var et hedelandskab med lyng, findes ikke mere, der er så mange træer, at det er svært at genkende. Fra vores hus kunne man kigge lige over på kirken - Tibirke Kirke - og fra mit soveværelsesvindue kunne man se så langt som over til Ramløse Mølle. Nu er det hele groet til, der er så mange træer. Det er vældigt flot, det er ikke det, men det er bare meget anderledes end da jeg var dreng. Der groede lyng, gyvel og så nogle enkelte fyrretræer.”

Udstillinger i Tisvildeleje

Med afstikkere til åbninger af udstillinger i Tokyo, stipendier og malerrejser rundt om i Europa har basen siden 1992 været huset i Tibirke. De sidste 15 år er Carsten Nash desuden hver vinter draget til Sydfrankrig, hvor han har lejet en vingård i et område, hvor der dyrkes kirsebær og vin, og hvor bjergsiderne er fyldt med kastanjetræer. Herved kommer inspirationen til at male, og om sommeren transporteres de farverige lærreder uden rammer til Danmark klar til indramning og udstilling. I de sidste mange år har malerierne været udstillet om som-

meren hos Galleri Elander ved stationen i Tisvildeleje, hvor besøgende kan nyde de udtryksfulde billeder, også denne sommer ultimo juli er der en udstilling hos Elander med Carsten Nashs akvareller foruden skulpturer af Helle Rask Crawford. Til efteråret d. 4. september åbner desuden en udstilling i Galleri Krebsen i Studiestræde, København, med malerier og akvareller.

Kilder

Interview med Carsten Nash

Eva Andersen: Carsten Nash

Jørgen Nash: En havfruemorder krydser sit spor

www.carstennash.dk

Trivlens plageånd